

Jan Radersma. Foto: Ineke Clarijs.

Jan Radersma en Jan Arends in een mapje

Plint verbindt

KOOS TUITJER

Poëzie en schilderkunst hebben iets met elkaar. Dichters en schilders zijn nu eenmaal net mensen. De in Eindhoven gevestigde stichting Plint ontleent er ook haar bestaansrecht aan.

Plint – sinds 1991 onder leiding van Mia Goes - koppelt al bijna dertig jaar dichters en beeldend kunstenaars aaneen. Dat mogen dan kortstondige verhoudingen zijn, maar die *one nightstands* leveren toch altijd iets bijzonders op. Van kaartenmapjes tot memoblokjes, van kussenslopen tot zuignapjes: alle Plintuitgaven zijn veelal innige verstrengelingen van woord en beeld.

Verbinding

Soms heeft het lot daarbij een schijn van noodlot. Een dich-

ter kan in een dood enkel geval uit het raam gesprongen zijn en een schilder gaat op het toppunt van zijn kunnen gebukt onder het idee dat hij in zijn eigen landschappen ten onder gaat. Maar de uitkomst is desondanks dat de wereld dankzij Plint iets moois, iets duurzaam en zelfs iets dierbaars in handen gespeeld krijgt.

Op initiatief van Plint-oprichter en nog altijd adviseur, tevens ex-Krabbedans directeur Frank Eerhart, is er een intrigerende *liaison* geopenbaard. Doorgaans wordt de wereld daarvan in kennis gesteld via een verzendbrief aan de traditionele Plint-gebruikers. Dit nimmer uitgelezen en uitgekeken circuit bestaat allereerst uit onderwijsmensen en boekhandelaren. Maar dit keer heeft ook het tentoonstellingscentrum De Krabbedans in Eindhoven zijn schijnwerpers op een recente uitgave gezet. Het gaat om de herverschijning van tien

Jan Radersma

met plank.

Foto:

René van Beek.

gedichten van Jan Arends, in combinatie met werk van de Eindhovense schilder Jan Radersma. Het een en het ander is gebundeld in een mapje van tien kaarten.

Levensmoe

Radersma toonde de afgelopen maand in de Krabbedans dat werk. Zijn tegenhanger ontbrak. De dichter/schrijver in kwestie stapte immers al meer dan dertig jaar geleden uit het leven. Letterlijk: Arends viel van grote hoogte uit een Amsterdams flatgebouw. Zijn literaire reputatie heeft daar nooit onder geleden. De naam van de levensmoede Jan Arends is nog altijd een begrip voor een ieder zich in de jaren zeventig zelf een ongeluk las.

Archeoloog

Ook Jan Radersma behoort tot die generatie veelal bezeten lezers. Hij werd in 1948 in Jakarta geboren, verhuisde in 1953 met zijn ouders naar Nederland en stapte in 1966 binnen op de Academie in Den Bosch. Het idee was daar 'monumentaal' te gaan doen en vrije grafiek. Maar het schilderen werd Radersma's grote liefde.

verstilling in tweevoud

Van lieverlee zette hij een publiek naar zijn hand, dat van zijn kant de opmerkelijke neiging vertoont om de kunstenaar op zijn schilderspad te blijven volgen. Begrijpelijk: de schilder legt zijn ziel bloot in onder meer landschappen. Deze bouwt hij met een zorgvuldigheid op, die bijna niet meer van deze tijd is. Ook dat heeft een grote aantrekkingskracht. Zoals archeologen een vindplaats millimeter voor millimeter afschrapen, zo strijkt Radersma zijn landschappen neer. Niet pijnlijk nauwkeurig, maar de landschappen (daarnaast ook interieurs) doen pijn door het verlangen dat zij oproepen. Groot en meespelend is het werk allerminst. Wat de schilder

vooral bezighoudt, is uitgesproken verstilling.

Alchemist

Die verstilling kent bij het ontstaan van het werk Jan Radersma haar eigen wetten. Wie zijn atelier in 's Gravenmoer binnenstapt, raakt getroffen door hagelwitte muren. Het is alsof je eigenlijk in een galerie terecht gekomen bent.

Wat ook intrigeert is de blik op een wand, die vol gezet is met kasten. Daarin bevindt zich een geweldige hoeveelheid schildersmaterialen. Maar waar de meeste schilders genoeg hebben aan een voorraad aangeleverde verf, gaat Radersma een stap verder. Of beter gezegd: *terug* in de geschiedenis van het schildersvak.

Hij heeft ook een immense voorraad pigmenten en andere middelen om zelf zijn verf te kunnen maken. Hij mag dan zijn ziel in zijn werk blootleggen, maar hij is ook een alchemist die zijn geheimen zorgvuldig koestert. En daar in grote toewijding tijd aan besteedt.

Onderlaag

Voor Frank Eerhart, de initiatiefnemer van de recente uitgave van Plint, is de Arends-Radersma uitgave een lang gekoesterde wens. 'De combinatie ligt vanuit de aard van beider kunstenaarschap eigenlijk voor de hand. Elk werk van Jan Radersma heeft een speciale beeldgeschiedenis. Het bestaat uit talrijke onderlagen, die elke schildering steeds weer bijzonder maken.'

'Daarom is er affiniteit met het werk van Jan Arends. Door hem raak je als lezer geboeid door het onderhuids gevoel dat het lezen oproept. Het is een kwestie van kijken achter een eerst zichtbare werkelijkheid. Uiteindelijk gaat het met lezen en kijken over het gevoel dat hun werk teweeg brengt. Je leest letters en zinnestjes. Maar je geeft er een diepte aan, die een bepaalde duiding voor andere heeft.'

'Zo ook voel je bij Jan Radersma meer dan je met het blote oog ziet. Dit mapje moest ooit eens verschijnen.'

Info:

www.plint.nl

Prijs mapje € 9,95.

Werk van Jan Radersma is tot en met 21 september te zien bij CBK De Krabbedans, Clausplein 10 (De Witte Dame), Eindhoven. Di, t/m zo 12.00 tot 17.00, vri. tot 21.00 uur.

Tot 29 september is zijn werk ook te zien bij Galerie Art '88, Mgr. Cuytenlaan 9, Nuenen. Do t/m zo 14.00 tot 17.00 uur.